

ESTÈTICA DE LA IMATGE 2012

Introducció als estudis visuals

CURS ACADÈMIC: 2011-2012
LLICENCIATURA: Comunicació Audiovisual

CURS 3º
Codi: 20779
Tipus d'assignatura: Op.
Nº de crèdits 5

Professor: Josep M. Català

Despatx: 404

josepmaria.catala@uab.cat

L'assignatura proposa una introducció amplia a la cultura visual en totes les seves facetes, així com als estudis visuals corresponents en torn als que s'articulen les possibilitats de comprensió i anàlisi d'un dels factors més importants de la societat contemporània com és el creixent predomini de allò visual. Es vol transmetre la idea que les imatges són nuclis complexos d'intercanvis de coneixement, emocions, informacions, símptomes, etc., necessaris per entendre tan la societat com els medis a través dels quals aquestes s'articulen.

Guia general de l'assignatura

Per poder-se acollir a l'avaluació continuada i no haver de presentar-se a l'examen final, és necessari complir els següents requisits

1. Assistir regularment a classe.
2. Participar activament a les discussions de classe i fer les presentacions dels projecte corresponent, quan el professor ho demani. Realitzar les lectures indicades i presentar a temps els informes corresponents.
3. Mantenir el contacte amb el professor regularment per tal de informar-li de la marxa del treball de recerca (mitjançant o bé tutories presencials sol·licitades, confecció d'un blog a manera de diari de recerca, o pel correu electrònic)
4. Realitzar una reflexió visual escrita sobre algun aspecte de la cultura visual, segons s'exposarà convenientment a classe.

La resta d'alumnes que, per la raó que sigui, no s'acullin a aquest procediment hauran de presentar-se a l'examen final de l'assignatura que es basarà en els temes exposats a classe i en aquells que cobreix la bibliografia bàsica.

Procediments

Enviar sempre els correus electrònics a la següent adreça iosemaria.catala@uab.es .Si s'envien a la direcció del Campus Virtual, remetre també una còpia a l'altra adreça.

Temes

1. Percepció
 - a) Proxèmica (la percepció biològica i social de l'espai)
 - b) Gestalt (Teoria de la forma)
 - c) Tradicions i convencions: de la secció àurea a les representacions convencionals de l'espai i el temps
 - d) Formacions de la percepció espacial: arquitectura i urbanisme
 - e) Formacions de la percepció imaginària: propaganda
2. Construccions de la imatge
 - a) Formes de la imatge
 - b) Dramatúrgies de la imatge
 - c) Usos de la imatge
 - d) Imatge i tecnologia
3. Imatge i concepte
 - a) Retòrica visual
 - b) Representació del cos
 - c) Representació del Jo: retrats i autoretrats
 - d) Representació de l'Altre
 - e) Representació i gènere
 - f) Representació de allò abstracte:
 - a. Representació de les masses
 - b. Representació de la societat
 - c. Representació del món
 - d. Representació dels déus
4. Formes d'exposició i de representació: de la modernitat a la postmodernitat
 - a) Forma fotogràfica
 - b) Forma cinematogràfica
 - c) Forma còmic i novel·la gràfica
 - d) Forma documental
 - e) Forma televisiva
 - f) Forma videogràfica
 - g) Forma realitat virtual
 - h) Forma videojoc
 - i) Forma hipertextual
 - j) Forma interfície

Bibliografía

BÁSICA

- BREA, José Luis (Ed.), *Las tres eras de la imagen*, Madrid, Akal, 2010
CATALÀ, Josep M., *La forma del real*, Barcelona, UOC, 2009
FREEDMAN, Kerry, *Enseñar la cultura visual. Currículum, estética y la vida social del arte*, Barcelona, Octaedro, 2006.
JOLY, Martine, *Introducción al análisis de la imagen*, Buenos Aires, La marca editora, 2009

COMPLEMENTARIA

- AUMONT, Jacques: *La estética hoy*, Madrid, Cátedra, 2001.
AUMONT, Jacques, *La imagen*, Barcelona, Paidós, 1992
ARNHEIM, Rudolf: *Pensamiento visual*. Buenos Aires, Editorial Universitaria, 1971.
BARBIERI, Daniele: *Los lenguajes del cómic*. Barcelona, Paidós, 1993.
BAUMAN, Zygmunt, *Modernidad Líquida*, México. Fondo de Cultura Económica, 2000.
BOZAL, Valeriano (Ed.): *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. Madrid, Visor, 1996.
BRUSATIN, Manlio: *Historia de las imágenes*, Madrid, Julio Ollero, 1992.
BRYSON, Norman: *Visión y pintura. La lógica de la mirada*. Madrid, Alianza, 1991.
BURNETT, Ron: *How Images Think*, Cambridge, The MIT Press, 2004.
CARRERE, Alberto y SABORIT, José, *Retórica de la pintura*, Madrid, Cátedra, 2000
CASTAÑEIRAS, Manuel A.: *Introducción al Método Iconográfico*, Santiago, Tórculo Ed., 1997.
CATALÀ, Josep M.: *La violación de la mirada*. Madrid, Fundesco, 1993 (edición agotada: ejemplares en la biblioteca de Ciencias de la Comunicación y copia en PDF en el espacio de la asignatura del Campus Virtual).
CATALÀ, Josep M., *La imagen compleja*, Bellaterra, Servicio de publicaciones de la UAB, 2005
DARLEY, Andrew, *Cultura visual digital. Espectáculo y nuevos géneros en los medios de comunicación*, Barcelona, Paidós, 2002.
DE LA FLOR, Fernando R.: *Lecturas de la imagen simbólica*. Madrid, Alianza, 1995.
DELEUZE, Gilles: *La lógica de la sensación*, Madrid, Arena Libros, 2002.
DURAND, Gilbert: *Lo imaginario*, Barcelona, Ediciones del bronce, 2000.
ELKINS, James: *The Domain of Images*, Ithaca, Cornell University Press, 1999.
FREEDBERG, David: *El poder de las imágenes*. Madrid, Cátedra, 1992.
GAUTHIER, Guy: *Veinte lecciones sobre la imagen y el sentido*. Madrid, Cátedra, 1986.
GIBSON, James J.: *La percepción del mundo visual*. Buenos Aires, Ediciones Infinito, 1974.
GOMBRICH, E.H.: *Arte e ilusión*. Barcelona, Gustavo Gili, 1979.
GRAU, Oliver: *Virtual Art. From Illusion to Immersion*, Cambridge, The MIT Press, 2003.
GUBERN, Román: *La mirada opulenta*. Barcelona, Gustavo Gili, 1987.
HARLEY, J. B.: *La nueva naturaleza de los mapas*, México, Fondo de Cultura Económica, 2005.
HOFFMAN, Donald: *Visual Intelligence*, Nueva York, W.W. Norton & Co, 2000.
KRESS, Gunther y VAN LEEUWEN, Theo: *Reading Images (The Grammar of Visual Design)*. Londres, Routledge, 1996.
KUBOVY, Michael: *Psicología de la perspectiva y el arte del Renacimiento*. Madrid, Trotta, 1996.
MALDONADO, Tomás: *Lo real y lo virtual*. Barcelona, Gedisa, 1994.

MIRZOEFF, Nicholas: Visual culture reader. Londres, Routledge, 1998.

MITCHELL, W.J.T.: Picture Theory, Chicago, University of Chicago Press, 1994.

MITCHELL, W.J.T.: What do Pictures Want? Londres, The University of Chicago Press, 2005.

MOHOLY-NAGY, László, Pintura, fotografía, cine, Barcelona, Gustavo Gili, 2005.

PANOFSKY, Erwin: Ensayos sobre iconología. Madrid, Alianza, 1992.

RHEINGOLD, H.: La realidad virtual. Barcelona, Gedisa, 1994.

ROSE, Gillian, Visual Methodologies, Londres, Sage, 2001

SCHAPIRO, Guy: Archeologies of Vision, Chicago, The University of Chicago Press, 2003.

STAFFORD, Barbara Maria: Good Looking: Essays on the Virtue of Images, Cambridge, The MIT Press, 1997.

STOICHITA, Victor I.: La invención del cuadro, Barcelona, Edicionel del Serbal, 2000.

STOICHITA, Victor I.: Cómo saborear un cuadro y otros ensayos de historia del arte, Cátedra, Madrid, 2009.

TOMÁS, Facundio: Escrito, pintado. Madrid, Visor, 1998.

VIRILIO, Paul: La máquina de visión, Madrid, Cátedra, 1989

WARDRIP-FRUIIN, N. & HARRIGAN, P.: First Person. New Media as Story, Performance, and Game, Cambridge, The MIT Press, 2004

ZUNZUNEGUI, Santos: Pensar la imagen. Madrid, Cátedra, 1989.